

Zápis o obhajobě disertační práce

Akademický rok: 2020/2021

Jméno a příjmení studenta:	PhDr. Ing. Martin Pospíchal		
Identifikační číslo studenta:	69591643		
Typ studijního programu:	doktorský		
Studijní program:	Psychologie		
Studijní obor:	Psychologie práce a organizace		
Identifikační čísla studia:	472359		
Název práce:	Pracovní psychická zátěž a strategie jejího překonávání ve vztahu ke stavu imunitního systému člověka		
Pracoviště práce:	Katedra psychologie (21-KPS)		
Jazyk práce:	čeština		
Jazyk obhajoby:	čeština		
Školitel:	doc. PhDr. Milan Rymeš, CSc.		
Oponent(i):	PhDr. Iva Šolcová, Ph.D. doc. PhDr. Eva Letovancová, Ph.D.		
Datum obhajoby:	05.01.2021	Místo obhajoby:	Praha
Hlasování komise:	prospěl/a: 5	neprospěl/a: 0	
Průběh obhajoby:	<p>14:51 Předseda komise doc. PhDr. MUDr. Mgr. Radvan Bahbouh, Ph.D. zahájil obhajobu, představil sebe a všechny zúčastněné a požádal vedoucího práce doc. Rymeše o představení disertační práce, jejího autora a průběh studia doktoranda.</p> <p>14:59 Školitel doc. PhDr. Milan Rymeš, CSc. převzal vedení disertační práce po zemřelém kolegovi prof. Kebzovi, sdělil, že doktorand Pospíchal byl bezproblémovým studentem, průběh jeho studia byl kontinuální, měl bohatou účast na různých seminářích a konferencích, včetně mezinárodních. Doktorand se hojně věnoval publikační činnosti, měl studenty vysoce hodnocenou výběrovou přednášku v oblasti psychodiagnostiky.</p> <p>K práci samotné: Disertační práce je mezioborové povahy, primárně vychází z kontextu psychologie zdraví, má medicínský kontext, je dobře strukturovaná, autor má na téma kritický náhled. Práce má empirickou kvantitativně-kvalitativní část, struktura empirické části odpovídá referování o výzkumu, reflektuje určité překážky ve výzkumu. Pozornost si zaslouží uvedení limitů výzkumu a závěrečná diskuse, srovnání se zahraničními výzkumy, kritický náhled, uvedení etických aspektů. Téma disertace souvisí s dlouhodobým autorovým zájmem o oblasti psychologie a onkologie, vedoucí práce vnímá zkušenosti z odborných akcí, zapojení se do výzkumných aktivit. Vedoucí práce předběžně klasifikuje hodnocením „prospěl“.</p> <p>14:59 PhDr. Ing. Martin Pospíchal představuje prezentaci s nejdůležitějšími body své disertační práce. Vysvětlil volbu tématu a úvahu, zda existuje souvislost se stresem, psychickou zátěží,</p>		

zvládním stresu a možností onemocnění.

V teoretické části byla prezentována souvislost psychické zátěže, životních situací a zdraví, vazba mezi psychickou zátěží a zdravím, imunitní systém a jeho propojení s psychikou.

V empirické části bylo cílem shromáždit výzkumný soubor, z něhož bude možné kombinací dotazníkového šetření a krátkého rozhovoru, získat potřebná data. Výzkumu se zúčastnilo celkem 64 respondentů, z toho polovina bez onkologického onemocnění a polovina s onemocněním.

Empirická část práce má tři okruhy. První se soustředí na možnou souvislost prožití náročných pracovních nebo životních situací a zvýšeným rizikem rozvoje onkologického onemocnění s vazbou na předcházející útlum imunitního systému. Druhý okruh zkoumá rozdíl mezi zvolenou strategií zvládnání stresu u osob bez onkologického onemocnění a u osob s onkologickým onemocněním.

Třetí výzkumný okruh zkoumá možný pozitivní transformační potenciál prožitku onkologického onemocnění.

V rámci disertační práce autor předložil metodu užití copingových strategií Coping Strategies Inventory. Autor poukazuje na zjištění, že 53% respondentů vidělo velmi pravděpodobnou souvislost onemocnění s prožitými životními událostmi a stresy.

Jako klíčové i z praxe zmiňuje vztahy na pracovišti a jejich vliv na možný rozvoj onemocnění. V prezentaci uvádí přehledné tabulky možných strategií zvládnání stresu. Jedním ze závěrů práce je, že lidé po prodělaném onemocnění jsou schopni ve svém životě najít něco pozitivního, v prezentaci autor uvádí graf, ve kterém respondenti vyjádřili, že onemocnění jim více dalo, než vzalo.

Autor se v diskusi snažil postihnout limity a etické otázky, zejména, zda u pacientů můžeme zesilovat výzkumem pocit, že se stres může spolupodílet na progresi nemoci. Limitem mohl být velikost i výběr vzorku oproti čistě náhodnému vzorku a motivace zapojení do výzkumu, u Onko skupiny považuje za limit, že nebyla plně homogenní z pohledu nemoci (různé druhy rakoviny u žen i mužů) i tzv. multikauzální determinaci (např. genetika, vliv prostředí kauzálně).

15:23 dostává slovo oponentka doc. PhDr. Eva Letovancová, Ph. D.: Práci hodnotí jako přehledně členěnou, psanou srozumitelným jazykem, logickou, s několika formálními výtkami, ovšem s použitím relevantních zdrojů, přiměřeně zpracovaných. Velmi pozitivně hodnotí diskusi. Za problematiku považuje absenci přesného popisu instrukcí, které respondenti dostali. Dále se jí hůře zpracovávala zjištění ohledně překonání onkologického onemocnění. Onemocnění je jistě zátěží a zajímalo by ji, v jakém období a věku se respondenti vyjadřovali k prodělanému onemocnění a kdy přesně docházelo k doptávání u Onko pacientů. Uvedla absenci vysvětlení ve výsledcích ve skupině pacientů, kteří se v prezentaci neobjevili jako Onko skupina. Vznesla dotaz, zda ve výzkumu byly opravdu jen dvě skupiny, nebo se objevila i jiná skupina, další ve výzkumném vzorku. Oponentka oceňuje, že si autor uvědomuje limity výzkumu a uznává významný přínos disertační práce. Jako otázky uvádí žádost o vyjádření, jak autor upravil instrukci uvedenou v příloze jedna, zda poslední doba je vymezená před onemocněním, jak byla ošetřena tato část? Zaujalo ji, zda autor u Onko skupiny vidí vliv procesu výzkumu. Přikláněla by se k volnějšímu výkladu otázky na souvislost nemoci a zátěže, např. jak člověk uvažuje, proč právě onemocněl on? Zmiňuje také dotazy na téma posttraumatického rozvoje, zda je deklarovaný rozvoj, zda pozitivita může být forma racionalizace vnímání nemoci? Předběžně práci klasifikuje hodnocením „prospěl“.

15:30 dostává slovo oponentka PhDr. Iva Šolcová, Ph.D., která hodnotí práci pozitivně, téma považuje za těžké, autor uvedl nové poznatky o zátěži a jejím zvládnání. Jako redaktorka ocenila absenci

chyb. Ocenila teoretickou část, která se velmi povedla, stejně jako diskuse a limity. Oponentka vidí rezervu ve struktuře práce a má některé výhrady k metodické části, obsah práce neodpovídá názvu, vypadl stav imunitního systému, uvádí, že se objevují hodně psychologické proměnné, chyběla část imunologická. Předpokládala více participantů, uvedla připomínku k nástroji výzkumu, částečně validitě, ověření struktury, která je daná ověřovanou populací. V práci jí chyběly otázky strukturovaného rozhovoru a za méně přehlednou považuje prezentaci výsledků. Uvítala by tabulku s korelacemi, větší diferenciaci po částech. Uvedla i terminologické dotazy. Přestože hovořila o nedostacích práce, předběžně ji klasifikuje hodnocením „prospěl“.

15: 40 Doktorand vysvětluje průběh práce a vývoj jejího názvu. Nečekaná byla pro autora změna školitele, snaha zachovat jádro, z personální oblasti profese se více posunul do oblasti psych-onkologie. Vysvětlil i velikost vzorku – větší vzorek by byl zajímavější, svůj postup konzultoval s odborníky. Do budoucna hovoří o spolupráci mimo jiné s doktorem Černým, doktorkou Říhovou a dalšími, je připraven zabývat se opakovanými imunologickými odběry u pacientů, pracovat na konzistenci vzorku. Hovoří i o využití přeloženého dotazníku, upozorňuje na nutnost brát výsledky s rezervou a nutné validizaci, využít doplňkové výsledky. Autor sděluje, že otázky strukturovaného rozhovoru jsou uvedeny u jednotlivých hypotéz. Za náročné považuje přehlednost výsledků, oceňuje nápad lepší vizualizace v podobě tabulek. Terminologické připomínky uznává a děkuje za připomínky.

Doktorand se následně vyjadřuje k dotazům doc. PhDr. Eva Letovancové, Ph. D.: Vysvětlení časového horizontu, důvody, proč se výsledky v Onko a Neonko skupině příliš neliší, fakt, že strategie zvládnání se u respondentů kumulují a kombinují. Autor vysvětluje, že existovaly ve výzkumu pouze dvě skupiny, je si vědom toho, že o lidech po prodělané nemoci hovořil v části práce jako o pacientech, ale jednalo se o tutéž skupinu. Ohledně časování události instrukce detailněji upravena nebyla, předpokládal zmnožení copingových strategií, uváděny byly i mezilidské konflikty. Ve výzkumu nebyly zahrnuty osoby, které zemřely. Autor se také domnívá, že lidé mají právo vědět, zda může existovat určitá vazba mezi prožitím těžkých událostí a progresí nemoci.

Nad posloupností metod neuvažoval, respondenti odevzdali baterii testů s výsledky a pak s nimi probíhal strukturovaný rozhovor. Uvažuje o možném dělení na. Hovoří z hlediska tématu i o zkušenostech z vlastní rodiny a dalších klientů z praxe, kdy v souvislosti s fenoménem posttraumatického růstu se setkal i s jiným možným vývojem, než tím, který byl uveden ve výzkumu. Forma racionalizace, kterou oponentka zmínila, má z terapeutického hlediska význam, objevení více smysluplnosti. Zamýšlí se i nad trvalostí prožitku. Spojení s biologickou studií by mohlo být do budoucna zajímavé.

15:50 otevřena diskuse: doc. PhDr. MUDr. Mgr. Radvan Bahbouh, Ph.D. komentuje vytvořené dva soubory, za náročné považuje hledání nejbližší skupinu ke skupině Onko. Ptá se na způsob vytváření, zda bylo na základě párování nebo průměru a podobných charakteristik, věk v rozmezí 20-65 let, pracovního zaměření nebo zátěže v pracovní oblasti.

PhDr. Eva Höschlová, Ph.D. – dotaz na celkové shrnutí práce, jak vnímá autor celkově práci zpětně po jejím sepsání, co by vyzdvihl za největší přínos pro praxi i pro vědeckou činnost v rámci pracovní oblasti a onkologické psychologie, zda předpokládá práci s novou verzí metody do budoucna, když metodu přiblížil české populaci. Byla by ráda, kdyby proběhla standardizace metody i v souvislosti s

touto oblastí zaměření.

Autor práce předpokládá další aktivitu ohledně práce s testem. Za důležitou považuje tzv. intuitivní část, kdy pacient popisuje situaci, kterou zažil, která jej tíží. Poté jsou hledány strategie, které pomohly. Domnívá se, že nejsou třeba detailnější instrukce. Do budoucna považuje za důležité, aby si Onko pacienti nevytvořili rovnítko prožití náročných situací a traumatizací, ale že je důležité uvědomit si, že psychická zátěž se může projevit na progresi nemoci a rád by pokračoval ve zkoumání pod záštitou onkologické společnosti, chtěl by ukázat spolu s odborníky, že fungují strategie sdílení, mindfulness aktivity, cvičení, sociální podpora a další, že se vždy dá něco dělat, což je nesmírně důležité.

Doc. PhDr. Eva Bedrnová, CSc. poukazuje na metodiku, která vymezuje objektivní zátěž, ale upozorňuje, že na zvládnutí zátěže se podílejí také osobnostní faktory. Je si vědoma toho, že se v práci snoubí věci, které se nesnadno realizují, oceňuje množství literatury v práci, chyběly jí citace školitele. Toto v diskusi zmiňuje i doc. Šolcová.

Doktorand zpětně uznává, že mohl tuto literaturu zařadit. Dále uvádí, že kumulativní události i přes dobře zvládnuté copingové strategie mohou přispět k rozvoji nemoci. Zdůraznil, že je vždy důležitý kontext události psychické zátěže a je užitečné udělat něco pro snížení náročnosti situace. V diskusi bylo oceněno zvolení tématu celkově.

prof. PhDr. Stanislav Štech, CSc.: očekával dle názvu práce jinou problematiku, překvapila jej absence tématu imunitního systému, chápe výběr onkologických pacientů, zmiňuje, že je obtížné odfiltrovat typy zátěže i ve vztahu k jiným onemocněním.

Doktorand vysvětluje upuštění od záměru využít i informace imunologické ve výzkumu v souvislosti s reakcemi respondentů a jejich obavami absolvovat další lékařské vyšetření po prodělané nemoci, v původním konceptu výzkumu byla zamýšlena spolupráce s Nemocnicí sv. Alžběty. Kvůli obavám pacientů jít do dalšího zdravotnického zařízení a strachu z dalších negativních informací byla tato část výzkumu zastavena po dohodě s prof. Kebzou. Do budoucna by autor rád spolupracoval na výzkumu s prof. Říhovou a Fučíkovou a připojil by se k imuno-onkologickému výzkumu.

Nejsou další dotazy.

16:05 Předseda komise ukončil samotnou obhajobu a komise zahájila neveřejné zasedání o klasifikaci obhajoby disertační práce.

Došlo ke hlasování v nepřítomnosti doktoranda. Komise diskutovala název práce, velikost vzorku ve výzkumu, literaturu, zmiňováno je úskalí ohledně diskrepance názvu a obsahu práce i ve vztahu k její archivaci. Oceněna byla snaha o triangulaci a rozhovory uvedené ve výzkumu, které eliminují problematičnost menšího vzorku.

Akcentována je „ponořenost do praxe autora“ a zkušenosti z praxe, které se promítají i do užívané terminologie. Celkově je shledáno, že i přes diskutovanou úskalí práce tato splňuje požadavky kladené na disertační práci. Hlasování komise ve složení doc. PhDr. MUDr. Mgr. Bahbouh, Ph.D., doc.PhDr. Gillernová, CSc., doc PhDr. Bedrnová, CSc., PhDr. Höschlová, Ph.D., prof. PhDr. Štech, CSc. bylo jednoznačně souhlasné.

Předseda komise seznámil studenta a přítomné s výsledkem obhajoby: komise hlasovala zdvižením ruky. Počet členů komise - 5, přítomno členů komise - 5, kladných hlasů - 5, záporných hlasů 0. Obhajoba disertační práce byla klasifikována „prospěl“.

Bylo oznámeno, že doktorand Martin Pospíchal vše splnil, studium úspěšně zvládl a je oprávněn užívat titul Ph.D. Všichni zúčastnění pogratalovali k úspěšně zakončenému studiu.

Zapisovatel: PhDr. Lenka Vlášková

Klasifikace obhajoby: prospěl/a (P)

Předseda komise: doc. PhDr. MUDr. Mgr. Radvan Bahbouh, ...
Ph.D.

Členové komise: doc. PhDr. Eva Bedrnová, CSc. ....

doc. PhDr. Ilona Gillernová, CSc. ....

prof. PhDr. Stanislav Štech, CSc. ....

PhDr. Eva Höschlová, Ph.D. ....